

STORTINGET

Innst. 356 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:228 S (2021–2022)

**Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om
Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Kathy Lie, Kari Elisabeth Kaski og Grete Wold om
bemanning i barnevernet**

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan med øremerkede midler for å øke bemanningen i det kommunale barnevernet i forslaget til statsbudsjett for 2023.
2. Stortinget ber regjeringen innføre en veiledende bemanningsnorm der saksbehandler med administrativ funksjon (funksjon 244) i det kommunale barnevernet ikke kan ha ansvar for flere enn 15 barn.
3. Stortinget ber regjeringen utrede hva faglig forsvarlig bemanning i institusjonsbarnevernet er med tanke på det miljøterapeutiske tilbudet knyttet til god omsorg og behandling samt et trygt bo- og arbeidsmiljø for både barn, unge og ansatte, med særlig fokus på utfordringene knyttet til alenearbeid.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Ragnhild Male Hartviksen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Margrethe Haarr og Åslaug Sem-Jacobsen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til representantforslaget om bemanning i barnevernet.

Komiteen viser til at Stortinget i medhold av forretningsordenen § 39 andre ledd har vedtatt å avvise forslag 2 i representantforslaget.

Komiteen viser til at forslagsstillerne redegjør for at den beste investeringen et samfunn kan gjøre, er å sikre at barn får en trygg og god oppvekst.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne er opp-tatt av at barn og unge og deres familier skal møte et faglig sterkt barnevern, et barnevern som har nok tid og ressurser til å følge opp.

Komiteen har fremlagt saken for Barne- og familie-departementet den 21. april 2022 og noterer seg at statsråd Kjersti Toppe i svarbrevet av 29. april 2022 skriver at hun deler ambisjonen til forslagsstillerne, samt at hun trekker frem at de ansatte er den viktigste ressursen i barnevernet.

Komiteen merker seg at statsråden skriver at kommunene i perioden 2012–2021 har økt kapasiteten med om lag 1 580 flere årsverk i barnevernet. Statsråden understreker at den nye regjeringen har sørget for sterk vekst i kommunene, noe som gir grunnlag for ytterligere vekst i årsverk på barnevernsområdet.

Komiteen viser til at statsråden videre peker på sammenhengen mellom muligheten for lokaldemokrati og selvstyre og en rammefinansiert kommunesektor. Statsråden trekker videre frem at øremerking kan redusere handlingsrommet kommunene har for å kunne prioritere ut ifra lokale forhold. I tillegg skriver statsråden at innføringen av barnevernsreformen skal gi økt ansvar til kommunene og økt fokus på tidlig innsats. Komiteen merker seg at statsråden på bakgrunn av ovennevnte ser at dette samlet medfører et mer helhetlig finansieringsansvar for barnevernet.

Komiteen merker seg at statsråd Kjersti Toppe trekker frem både barnevernloven § 1-4, ny barnevernslov § 10-16 og Prop. 133 L (2020–2021) samt Bufdirs grunnmodell for kompetanse på institusjon som å være dekkende for å ivareta forslagsstillernes ønske om ivaretagelse av kompetansebehov. Statsråden ser det dermed ikke som nødvendig med ytterligere utredning på området på nåværende tidspunkt.

Komiteen har mottatt skriftlige innspill i denne saken fra Barnevernet, Fellesorganisasjonen (FO), Organisasjonen Voksne for Barn, KS, Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB), SOS-barnebyer og Abelia.

Komiteen ser det som avgjørende viktig at barn og familier som sliter, møter et barnevern med god kunnskap og kompetanse og med tid til å følge opp den enkelte. Kun slik kan vi sikre et best mulig grunnlag for å bedre hverdagen og mulighetene til den enkelte familie og det enkelte barn. Komiteen vil understreke at det i dag gjøres svært mye bra barnevernsarbeid, men ser samtidig at det er behov for flere og viktige initiativer til forbedringer. Dette fremgår også i møter med og innspill fra barnevernsbarnas organisasjoner, ansatte i barnevernet og andre som jobber for å gi barn en bedre hverdag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til Hurdalsplattformen til regjeringen, der utviklingen av barnevernet har en sentral plass, og der det vises til behovet for å gjennomføre en kvalitetsreform. Disse medlemmer viser også til at rettssikkerheten i alle deler av barnevernet gjennomgås av Barnevernsutvalget, i tråd med hva Stortinget tidligere har vedtatt.

Disse medlemmer vil videre vise til svarbrev fra statsråd Kjersti Toppe av 29. april 2022 og vil avvente det pågående utredningsarbeidet på barnevernsområdet før det tas stilling til eventuelle nye spesifikke krav til bemanning. Disse medlemmer har merket seg at en ved tidligere arbeid med kompetansekrav i barnevernsinstitusjoner har kommet til at utdanninger som gir kompetanse i miljøterapi, er særskilt relevante for arbeid i institusjon, dessuten at det er utarbeidet en grunnmodell for kompetanse på institusjon, som skal sikre nødvendig innhold, prioritering og sammenheng i

arbeidet med kompetanse og et kunnskapsløft i institusjonsbarnevernet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til svarbrevet fra statsråd Kjersti Toppe, der hun igjen viser til det pågående utredningsarbeidet på området. Mye av dette ble startet av Solberg-regjeringen, og det er naturlig å avvente anbefalingene fra arbeidene før man prioriterer eventuelt nye satsinger i denne viktige sektoren.

Disse medlemmer viser til at det ble gjennomført flere store kvalitetsløft for barnevernet i forrige periode. Ny barnevernslov er det viktigste eksempelet. Denne erstattet en 30 år gammel lov og er mer tilpasset det samfunnet vi nå lever i, og den skal bidra til bedre barnevernsfaglig arbeid. Loven styrker barneperspektivet og rettssikkerheten for barn og foreldre og stiller økt krav til kompetanse og forsvarlig saksbehandling og bedre kommunal styring og ledelse. Den nye loven løfter frem kompetanse som det viktigste virkemidlet for et bedre barnevern, og det vil nå være naturlig å avvente endringer som følge av den nye loven og erfaringene fra omleggingen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker behovet for å sikre et barnevern som har nok tid og ressurser til å følge opp barn, unge og deres familier på en god og faglig sterk måte. Dette medlem mener at det offentlige må bli bedre på å oppdage de barna som trenger hjelp, lytte til dem og sette inn gode hjelpetiltak tidlig. Dette krever midler til god nok bemanning i det kommunale barnevernet. Dette medlem er glad for at statsråden i sitt svarbrev av 29. april 2022 skriver at hun deler ambisjonene i forslaget, men dette medlem mener at det vil være vanskelig å oppfylle ambisjonene uten øremerking av midler til kommunene.

Dette medlem vil skape et trygt barnevern på barnas premisser, uten profittmotiv og markeds-tenkning. Hver krone bevilget til barnevernet skal faktisk gå til å gjøre tilbudet bedre for barna, for eksempel gjennom et barnevernsløft, hvor øremerkede midler skal sikre økt bemanning i det kommunale barnevernet.

Dette medlem viser til at Barneombudet, FO, Organisasjonen Voksne for Barn, SOS-barnebyer og Landsforeningen for barnevernsbarn i komiteens skriftlige høring er positive til forslagene, mens KS støtter intensjonen. Barneombudet skriver i sitt svar at selv om ansvaret for barnevernet er delegert til kommunene, fritar dette ikke staten for forpliktelsene i Grunnloven og barnekonvensjonen om å sørge for at barn i Norge får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse. Dette medlem understreker at det er en risiko for at midlene som tidligere var øremerket til stillinger i barnevernet, kan

benyttes i andre deler av en presset kommuneøkonomi når de nå er del av kommunenes rammetilskudd. Dette medlem viser videre til at Barneombudet, i likhet med forslagsstillerne, mener at det å ha en opptrappingsplan med øremerkede midler for å øke bemanningen i det kommunale barnevernet er avgjørende for å kunne realisere intensjonene i barnevernsreformen.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2023 utarbeide en opptrappingsplan med øremerkede midler for å øke bemanningen i det kommunale barnevernet.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hva faglig forsvarlig bemanning i institusjonsbarnevernet er med tanke på det miljøterapeutiske tilbudet knyttet til god omsorg og behandling samt et trygt bo- og arbeidsmiljø for både barn, unge og ansatte, med særlig fokus på utfordringene knyttet til alenearbeid.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2023 utarbeide en opptrappingsplan med øre-

merkede midler for å øke bemanningen i det kommunale barnevernet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede hva faglig forsvarlig bemanning i institusjonsbarnevernet er med tanke på det miljøterapeutiske tilbudet knyttet til god omsorg og behandling samt et trygt bo- og arbeidsmiljø for både barn, unge og ansatte, med særlig fokus på utfordringene knyttet til alenearbeid.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:228 S (2021–2022) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kathy Lie, Kari Elisabeth Kaski og Grete Wold om bemanning i barnevernet – vedtas ikke.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 24. mai 2022

Grunde Almeland

leder

Ragnhild Male Hartviksen

ordfører

DET KONGELEGE BARNE-
OG FAMILIEDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Familie- og kulturkomiteen
0026 OSLO

Dykkar ref
IS/mb

Vår ref
22/1404-

Dato
29. april 2022

**Dokument 8:228 S (2021-2022) - Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Kathy Lie, Kari Elisabeth Kaski og Grete Wold -
Om bemanning i barnevernet - Barne- og familiedepartementets
vurdering av forslaget**

Eg viser til brev av 21. april 2022 frå Familie- og kulturkomiteen med representantforslag Dok. 8:228 S (2021-2022) frå stortingsrepresentantane Kathy Lie, Kari Elisabeth Kaski og Grete Wold, om bemanning i barnevernet.

Forslaga lyder:

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en opptrappingsplan med øremerkede midler for å øke bemanningen i det kommunale barnevernet i forslaget til statsbudsjett for 2023
2. Stortinget ber regjeringen innføre en veiledende bemanningsnorm der saksbehandler med administrativ funksjon (funksjon 244) i det kommunale barnevernet ikke kan ha ansvar for flere enn 15 barn
3. Stortinget ber regjeringen utrede hva faglig forsvarlig bemanning i institusjonsbarnevernet er med tanke på det miljøterapeutiske tilbudet knyttet til god omsorg og behandling samt et trygt bo- og arbeidsmiljø for både barn, unge og ansatte, med særlig fokus på utfordringene knyttet til alenearbeid

Eg deler ambisjonen til representantane om at barn, unge og familiane deira skal møte eit fagleg sterkt barnevern, med tid og ressursar til å følgje opp behova til familien. Dei tilsette er den viktigaste ressursen i barnevernet. Utan tilstrekkeleg tid får ikkje dei tilsette brukt kompetansen sin, og moglegheita til barn og foreldre for reell medverknad vert skadelidande. Vi treng stabilitet og tilsette med erfaring og som kjenner barna og behova deira, og som kan rettleie dei nyutdanna som skal inn i yrket. Barnevernet er tryggingssettet i samfunnet for å fange opp og hjelpe dei barna og familiane som treng det mest.

Eg har følgjande kommentarar til forslag 1 og 3. Familie- og kulturkomiteen skal ikkje handsame forslag 2, og eg vil derfor ikkje kommentere dette forslaget nærare.

1. *Stortinget ber regjeringa utarbeide en opptrappingsplan med øremerkede midler for å øke bemanningen i det kommunale barnevernet i forslaget til statsbudsjett for 2023*

Det heiter i Hurdalsplattforma at eit levande lokaldemokrati er grunnsteinen i folkestyret og ein føresetnad for tillit og legitimitet til det nasjonale folkestyret. Det er store skilnader mellom kommunane når det gjeld kva slags utfordringar dei står overfor, og det er kommunane sjølve som er best i stand til å vurdere kva som trengst mest i deira kommune. Det kommunale sjølvstyret gir rom for skreddarsydde løysingar for kvart enkelt lokalsamfunn. Derfor meiner regjeringa at kommunesektoren i all hovudsak skal vere rammefinansiert. Øyremerking gir ikkje i seg sjølv meir middel, men reduserer handlingsrommet kommunane har til å prioritere ut frå lokale forhold.

Eg viser til at kommunane har hatt ein betydeleg auke i årsverk i det kommunale barnevernet, og vi ser gode resultat. Frå 2013 til 2021 har det blitt om lag 1 580 fleire årsverk i det kommunale barnevernet. Dette inneber ein auke på nærare 1/3. Denne regjeringa har sørga for sterk vekst i inntektene til kommunane, og dette gir grunnlag for t.d. ein fortsett vekst i årsverk i barnevernet.

Barnevernsreforma skal gi meir ansvar til kommunane på barnevernsområdet, og styrkje det førebyggjande arbeidet til kommunane og tidleg innsats i heile oppvekstsektoren. Samstundes med at kommunane fekk eit større ansvar for barnevernet, blei det øyremerka tilskotet til kommunale stillingar som blei bygd opp 2011–2018 innlemma i rammetilskotet. Dette gir kommunane eit heilskapleg finansieringsansvar for årsverk og bemanning i det kommunale barnevernet.

Innlemminga har gitt kommunane auka handlingsrom og inntekter som dei kan disponere fritt.

Det har over tid vore brei semje om at hovudmodellen for finansiering av kommunane er frie inntekter. Når kommunane har fått auka ansvar gjennom reforma, er det naturleg at dei og har fullt finansieringsansvar for bemanning.

2. *Stortinget ber regjeringa innføre en veiledende bemanningsnorm der saksbehandlere med administrativ funksjon (funksjon 244) i det kommunale barnevernet ikke kan ha ansvar for flere enn 15 barn*

- utgår

3. *Stortinget ber regjeringa utrede hva faglig forsvarlig bemanning i institusjonsbarnevernet er med tanke på det miljøterapeutiske tilbudet knyttet til god*

omsorg og behandling samt et trygt bo- og arbeidsmiljø for både barn, unge og ansatte, med særlig fokus på utfordringene knyttet til alenearbeid

Institusjonsbarnevernet er ei andrelinjeteneste med ansvar for å gi hjelp i form av omsorgs- og endringstiltak til barn og ungdom som ofte treng mykje støtte og oppfølging. I nokre institusjonar kan det og være naudsynt med bruk av tvang. God kompetanse og tilstrekkeleg personell er derfor særst viktig for å ha ei forsvarleg drift som varetar behova til barna. For å gi ei heilskapleg fagleg tilnærming må dei tilsette ha kompetanse til å drive endringsarbeid med utgangspunkt i spesifikke metodar og behandlingsmodellar. Det faglege endringsarbeidet på institusjonane må skje kontinuerleg, også i det daglege samspelet mellom barna og dei tilsette. Kravet om relevant bachelorutdanning for institusjonstilsette, som tok til å gjelde frå nyttår, er eit viktig tiltak for å styrkje kompetansen i barnevernsinstitusjonane.

Miljøterapi er den felles faglege plattformen for å gi god hjelp til barn som bur på barnevernsinstitusjon. Dei tilsette skal både gi omsorg og skape trygge rammar for barna, i tillegg til å arbeide med positiv utvikling og mestring. Det blei i arbeidet med kompetansekrav utgreia om det burde vere særskilde krav til miljøterapeutisk kompetanse. Det blei konkludert med at det ikkje er hensiktsmessig å stille krav om miljøterapi ved kvar enkelt institusjon, men at utdanningar som gir kompetanse i miljøterapi er særleg relevante for arbeid i barnevernsinstitusjon.

Det følgjer i dag av barnevernlova § 1-4 at det skal vere generelt forsvarleg og av kvalitetsforskrifta at barnevernsinstitusjonane skal ha forsvarleg bemanning og kompetanse. I ny barnevernslov er kravet løfta inn i lova jf. ny § 10-16. Føresegna seier at den einskilde barnevernsinstitusjonen til kvar tid skal ha forsvarleg bemanning og kompetanse. Vidare seier føresegna at institusjonen skal ha tilsett personell med tilstrekkeleg nivå og breidde i kompetansen ut frå målgruppa og målsettinga til institusjonen.

I prop. 133 L (2020-2021) *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven* understrekar departementet at den einskilde barnevernsinstitusjonen har behov for personell som blant anna har kunnskap om miljøterapi og om faglege metodar til bruk i det daglege arbeidet i institusjonen, kunnskap og forståing om reglar om rettane til barnet og bruk av tvang og andre inngrep, og kunnskap om behandling av psykiske vanskar og rus- og åtferdsvanskar. Dei tilsette må og ha ein samansetnad av kompetanse som gjer dei i stand til å ta i vare alle delar av kvardagen til barna, jamvel å følgje opp skulegangen til barna. Dette inneber at institusjonstilsette bør ha ein grunnkompetanse som gjer dei fagleg rusta til å drive miljøterapeutisk endringsarbeid og nytte dei faglege metodane som følgjer av planane til institusjonen.

Buudir har utarbeida ein grunnmodell for kompetanse på institusjon som skal sikre retning, naudsynt innhald, prioritering og samanheng i arbeidet med kompetanse og kunnskapsløft i institusjonsbarnevernet. Grunnmodellen skal bidra til at dei tilsette får den kompetansehevinga og treninga dei treng i sin arbeidskvardag, jamvel opplæring i tryggleik

og sikkerheit. Arbeidet med grunnmodellen byggjer på ei vurdering av kva som er kompetansebehovet i institusjonsbarnevernet. Eg ser ikkje at det er naudsynt med ei ytterlegare utgreiing av fagleg forsvarleg bemanning på institusjonsområdet på dette tidspunktet.

Med helsing

Kjersti Toppe

